

РЕШЕНИЕ

№ 80

гр. София, 06.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 5-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на тридесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Величка Борилова

Членове: Зорница Гладилова
Мария Райкинска

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Зорница Гладилова Въззивно търговско дело
№ 20231001000959 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 и следващите от ГПК.

С Решение № 1206/13.10.2023 г. по т.д.№ 826/2023 г. Софийски градски съд, ТО, VI-25 е отхвърлил предявения от Национална агенция за приходите, гр.София срещу ЕТ „К. – К. Б.“ и Н. А. Г. - временен синдик на ЕТ „К. – К. Б.“ иск с правно основание чл. 694 от ТЗ за установяване поредност на удовлетворяване по чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ на публични вземания в общ размер на 5 807 542.11 лв., от които 2 869 858.27 лв. главници и лихви в размер на 2 937 683.84 лв., изчислени до 13.12.2022 г., включени в одобрен от съда по несъстоятелността списък на приетите вземания на кредиторите в срока по чл.685 ал.1 ТЗ, обявен по партидата на длъжника в ТРРЮЛНЦ, като обезпечени с налагане на обезпечителни мерки - запори върху налични и постъпващи суми по банкови сметки, депозити, вложени вещи в трезори, вкл. и съдържанието на касетите, както и суми, предоставени за доверително управление, собственост на длъжника, наложени с Постановление за налагане на обезпечителни мерки изх.№ С210022-022-0074278/08.10.2021 г., издадено от публичен изпълнител с месторабота ТД на НАП – София, и вписано в Централния регистър на особените залози под № 2022121401034.

Срещу това решение е подадена въззивна жалба от Национална агенция по приходите, която моли то да бъде отменено, като бъде уважен предявения от нея иск. Не спори, че разпоредбата на чл.638, ал.4, изр.3 от ТЗ въвежда забрана на налагане на обезпечителни мерки по реда на Данъчно - осигурителния процесуален кодекс върху имуществото на длъжника след откриване на производството по несъстоятелност. В Търговския закон обаче не били регламентирани пречки за вписване в съответния регистър на вече наложена обезпечителна мярка, а в прооцесния случай обезпечителните мерки по

реда на кодекса били наложени преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност. Разпоредбата на чл. 638, ал. 4, изр. 3 от ТЗ не била приложима по отношение на запорите по ДОПК. В текста на чл.722, ал.1, т.1 били включени и запорите по ЗОЗ като волята на закона била ясна. Друго тълкуване на тази норма не отчитало обществения интерес

Синдикът на ЕТ „К. – К. Б.“ Н. А. Г. е подал отговор, с който оспорва въззивната жалба. Поддържа, че в доктрината и съдебната практика е наложено корективно тълкуване на чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ, на което се позовава като излага подробни съображения.

Съдът като обсъди представените по делото доказателства и доводите на страните и съобразявайки правомощията си по чл.269 от ГПК, намира следното от фактическа страна:

Първоинстанционното производство е образувано по предявен от Национална агенция за приходите против ЕТ „К. – К. Б.“ и Н. А. Г. - временен синдик на ЕТ „К. – К. Б.“ иск по чл. 694 от ТЗ за установяване поредност на удовлетворяване по чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ на публични вземания в общ размер на 5 807 542.11 лв., от които 2 869 858.27 лв. главници и лихви в размер на 2 937 683.84 лв., изчислени до 13.12.2022 г. Вземанията били включени в одобрен от съда по несъстоятелността списък на приетите вземания на кредиторите в срока по чл.685 ал.1 ТЗ, обявен по партидата на длъжника в ТРРЮЛНЦ, като обезпечени с налагане на обезпечителни мерки - запори върху налични и постъпващи суми по банкови сметки, депозити, вложени вещи в трезори, вкл. и съдържанието на касетите, както и суми, предоставени за доверително управление, собственост на длъжника, наложени с Постановление за налагане на обезпечителни мерки изх.№ С210022-022-0074278/08.10.2021 г., издадено от публичен изпълнител с месторабота ТД на НАП – София, и вписано в Централния регистър на особените залози под № 2022121401034. В ТРРЮЛНЦ по партидата на ЕТ „К. – К. Б.“, под № 20230215133416 бил обявен списък на приетите от синдика вземания на кредитори на дружеството, предявени в срока по чл. 685, ал. 1 от ТЗ, в който са включени публични вземания, предявени от Националната агенция за приходите с молба с изх. № М-24-28-1783/21#23/21.12.2022 г. Национална агенция за приходите подала срещу предвидената поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 6 и т. 9 от ТЗ на част от предявените с цитираната молба публични вземания възражение с изх. № М-24-28-1783/21#25/21.02.2023 г. С Определение № 1137/04.04.2023 г., постановено по т.д. № 2527/2021 г. по описа на Софийски градски съд, подаденото от агенцията възражение било оставено без уважение като определението било вписано в ТРРЮЛНЦ по партидата на ЕТ „К. – К. Б.“ под № 20230411174523. Ищецът моли съда да постанови поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ на публични вземания в общ размер на 5 807 542.11 лв., от които 2 869 858.27 лв. главници и лихви в размер на 2 937 683.84 лв., изчислени до 13.12.2022 г., представляващи част от публичните вземания, предявени от Националната агенция за приходите с молба с изх. № М-24-28-1783/21#23/21.12.2022 г., тъй като са обезпечени с Постановление за налагане на обезпечителни мерки изх.№ С210022-022-0074278/08.10.2021 г. на публичен изпълнител с месторабота ТД на НАП - София, с което са наложени запори върху налични и постъпващи суми по банкови сметки, депозити, вложени вещи в трезори, включително и съдържанието на касетите, както и суми, предоставени за доверително управление, собственост на длъжника, находящи се в изброени в постановлението търговски банки. Запорът бил вписан в ЦРОЗ под № 2022121401034. Твърди се, че разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ предоставя право на привилегировано удовлетворяване на вземанията, тъй като те са от категорията на публичните и са обезпечени по реда на ДОПК.

Н. А. Г., в качеството си на временен синдик на ЕТ „К. – К. Б.“ оспорва иска. Счита, че разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ следвало да се тълкува корективно и във

връзка с разпоредбите на чл. 638, ал. 4 от ТЗ и чл. 724 от ТЗ, което тълкуване води до извод, че вписването на заповор по реда на 303 не учредява привилегия на кредитора в производството по несъстоятелност. Поддържа, че чл. 722, ал.1, т.1 от ТЗ влиза в пряко противоречие с чл. 194 от ДОПК, съгласно която разпоредба кредиторите с ипотека, заповор и право на задържане се удовлетворяват с предпочитание пред публичния взыскател. Изложени са допълнителни съображения за това, че взыскателят, вписал заповор по реда на 303 няма специални права и привилегии спрямо останалите кредитори на несъстоятелността. Поискал е съдът да отхвърли иска.

Ответникът ЕТ „К. – К. Б.“ не е взело становище по иска.

Не се спори и при извършена служебна справка по партидата на ЕТ „К. – К. Б.“ в търговския регистър се установява, че с Решение № 50/25.01.2022 г. постановено по т.д.№ 2527/2021 г., Софийски градски съд, ТО, VI-16 състав, е обявена неплатежоспособността на ЕТ „К. – К. Б.“, определена е началната дата на неплатежоспособността – 15.02.2012 г. и е открито производство по несъстоятелност.

С Решение № 1720/12.12.2022 г. е назначен Н. А. Г. за временен синдик.

Няма спор между страните, че Национална агенция за приходите е предявила на основание чл. 685, ал.1 ТЗ публични вземания за включване в списъка на кредиторите.

В ТРРЮЛНЦ по партидата на ЕТ „К. – К. Б.“ под № 20230215133416 е обявен списък на приетите от синдика вземания на кредитори на дружеството, предявени в срока по чл. 685, ал. 1 от ТЗ, в който са включени публичните вземания, предявени от Националната агенция за приходите, с предвидената поредност на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 6 и т. 9 от ТЗ

В ТРРЮЛНЦ по партидата на ЕТ „К. – К. Б.“ под № 20230411174523 е обявено Определение № 1137/04.04.2023 г., постановено по т.д. № 2527/2021 г. по описа на Софийски градски съд, с което подаденото от агенцията възражение вх. № 18746 от 27.02.2023 г. срещу списъка на приетите от синдика вземания на кредиторите на ЕТ „К. – К. Б.“, обявен в ТР на 15.02.2023 г. относно определената от синдика поредност на удовлетворяване на вземания на кредитора НАП за сумата от общо 5 828 643.95 лв., представляващи главни публични вземания и вземания за лихви, предявени в срока по чл. 685, ал.1 ТЗ, е оставено без уважение.

С Постановление за налагане на обезпечителни мерки изх.№ С210022-022-0074278/08.10.2021 г., издадено от публичен изпълнител с месторабота ТД на НАП – София, и вписано в Централния регистър на особените залози под № 2022121401034 процесните вземания са обезпечени с налагане на обезпечителни мерки - заповори върху налични и постъпващи суми по банкови сметки, депозити, вложени вещи в трезори, вкл. и съдържанието на касетите, както и суми, предоставени за доверително управление, собственост на ЕТ „К. – К. Б.“.

Видно от удостоверение № 158932/14.12.2022 г., издадено от ЦРОЗ, наложеният заповор е вписан в Централния регистър на особените залози под № 2022121401034.

При така установената фактическа обстановка въззивният съд приема от правна страна следното:

Предмет на установителния иск по чл.694 от ТЗ е установяване съществуването или несъществуването на определено вземане към длъжника в производство по несъстоятелност, респективно наличието или не на обезпечение или привилегия на това вземане. Следователно на установяване подлежи съществуването на

конкретно материално правоотношение между кредитор и длъжник в производството по несъстоятелност. Материалноправната легитимация определя и страните в производството по специалния установителен иск по чл.694 от ТЗ. Ищец по този иск може да бъде: 1. кредитор, който е направил възражение срещу неприемане на предявеното от него вземане /положителен установителен иск/; 2. кредитор, който е направил възражение срещу приемане вземането на друг кредитор /отрицателен установителен иск/ и 3. длъжникът в производство по несъстоятелност, когато оспорва прието вземане /отрицателен установителен иск/. В зависимост от това, кой е предявил установителния иск, пасивно процесуалноправно легитимирани по същия са съответно: в хипотезата на предявен положителен установителен иск от кредитор - ответник е длъжникът; в хипотезата на предявен отрицателен установителен иск от кредитор - ответници са длъжникът и кредиторът, чието вземане е оспорено, а при отрицателен установителен иск, предявен от длъжника - ответник е кредиторът, чието прието вземане е оспорено. Предметните предели на установяването в процеса се определят с молбата на кредитора за предявяване на вземането му пред синдика, респективно с определението на съда по разгледаното възражение срещу списъка и е недопустимо установяването на вземане което е индивидуализирано в исковата молба по чл.694 ТЗ с различни основание, произход, размер и обезпечение от посочените в съставените от синдика списъци на приетите и неприетите вземания, съответно от посочените в определението на съда по чл. 692, ал. 4 ТЗ.

В случая са предявени установителни иски с правно основание чл.694, ал.2, т.1 от ТЗ. Същите са допустими, тъй като са налице специалните процесуални предпоставки за това - спрямо ответника е открито производство по несъстоятелност, вземанията на ищеца са били включени в съставен от синдика списък на приетите вземания с поредност на удовлетворяване, с която ищецът не е съгласен, а подаденото в срок възражение на кредитора е оставено без уважение с определението по чл. 692, ал. 4 ТЗ на съда по несъстоятелността. Исковите са предявени пред съда по несъстоятелността в 14-дневен срок от датата на обявяване в търговския регистър на определението на съда по чл.692, ал.4, разгледан е от друг състав на съда и при участието на синдика, което е задължително /изм. на чл.694 от ТЗ в ДВ, бр. 105/2016 г./.

Вземанията в общ размер на 5 807 542.11 лв., от които 2 869 858.27 лв. главници и лихви в размер на 2 937 683.84 лв., изчислени до 13.12.2022 г., представляват вземания за данъци и такси, начислени след декларирането им от длъжника с декларации по ЗМДТ и влезли в сила Актове за установяване на задължения по декларации, както и вземания за глоби.

С разпоредбата на чл.722, ал.1 от ТЗ е предвиден ред за удовлетворяване на приети вземания в производството по несъстоятелност като съгласно чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ първи по ред са вземанията, обезпечени със залог или ипотека, или запор или възбрана, вписани по реда на Закона за особените залози - от получената сума при реализацията на обезпечението.

По делото е установено, че в производството по несъстоятелност на ответника са приети за удовлетворяване процесните вземания, които са предявени от Национална агенция за приходите. Вземанията са обезпечени със запор, наложен с представеното постановление. Спорен е въпросът дали вземанията се ползват от привилегията по чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ.

Въззивният съд намира, че привилегията по чл.722, ал.1, т.1 ТЗ на приетите процесни публични вземания, произтичаща от наложените запори по реда на ДОПК не съществува.

Вписването на процесните обезпечителни мерки, наложени по реда на ДОПК, е недопустимо. С разпоредбата на чл.26, ал.3, т.11 от ЗОЗ /ДВ, бр. 108 от 2007 г., в сила от 19.12.2007 г., изм. - ДВ, бр. 100 от 2008 г./, е предвидено в ЦРОЗ да се вписва запорът, наложен по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. С изменението на тази

норма с ДВ, бр. 105 от 2016 г., в сила от 30.12.2016 г., е отпаднала възможността за вписване на наложените по реда на ДОПК обезпечителни заповори. В случая вписването на заповора е извършено на 14.03.2017 г., към която дата ЗОЗ не предвижда такава възможност, което обуславя и недопустимост на извършеното вписване.

Вземанията, обезпечени с имущество, върху което е наложен залог, ипотека, заповор или възбрана, както и заповор, вписан по реда на ЗОЗ, се удовлетворяват предпочтително когато се реализира продажбата на обезпеченото имущество по силата на чл.722, ал.1, т.1 от ТЗ.

Преобладаващо в правната доктрина и съдебната практика е становището за корективно тълкуване на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ в частта, предвиждаща привилегия при удовлетворяване на вземанията, обезпечени със заповор или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ. Приема се, че вписването на заповор има за последица противопоставимост на правата на обезпечения кредитор по отношение на кредитор, в чиято полза е учреден по-късно особен залог върху заповорираното имущество /чл. 12, ал. 2 и чл. 30, ал. 1 ЗОЗ/, като при принудително изпълнение заложникът кредитор ще има качеството на хирографарен, а не на обезпечен. Вписването на заповор по реда на ЗОЗ не дава право на взыскателя да се удовлетвори предпочтително от имуществото, върху което е учреден заповора, като такова право не може да има и кредиторът с прието вземане в производството по несъстоятелност.

Вписването на заповора по реда на ЗОЗ, има за цел да противопостави правата на лицето, в чиято полза е вписан на правата на кредитора, в чиято полза е учреден по-късно особен залог върху имуществото. Залогът, вписан след заповора върху същото имущество, не може да се противопостави на правата на вписалия заповора, по силата на чл. 12, ал. 2 и чл. 30, ал. 1 от ЗОЗ. В този случай вписалият залог има качеството хирографарен кредитор. Вписването на обезпечителните мерки, конкретно заповор, по реда на ЗОЗ има за цел не право на предпочтително удовлетворяване, а предимство при конкуренцията на различните способности на принудително реализиране на заложното право. С оглед чл.32а от ЗОЗ, вписването на насочване на принудително изпълнение по реда на ГПК или ДОПК осуетява изпълнение от заложникът кредитор в случай, че то не е вписано от него преди това. Взыскателят няма предимство спрямо конкуриращ кредитор. Този извод се налага с оглед нормите, уреждащи индивидуалното принудително изпълнение, чл.459, ал.1 вр. чл.457, ал. 1 и чл.460 ГПК, така както са разяснени в т. 7 от Тълкувателно решение № 2 от 26. 06. 2015 г. по т. д. № 2/2013 г., на ОСГТК на ВКС и чл. 217, ал. 1 и 3 и чл. 194, ал. 5 ДОПК. В подкрепа на това е разпоредбата на чл.638, ал.4 от ТЗ, предвиждаща непротипоставимост на кредиторите на несъстоятелността на наложените в изпълнителното производство заповори и възбрани, както и разпоредбата на чл.724 ТЗ, която изрично урежда реда за удовлетворяване на обезпечен кредитор и на кредитор с право на задържане и посочва как се извършва разпределението на продажната цена на заложена или ипотекирана вещ, съответно на вещ, върху която има право на задържане, но не и на възбранена или заповорирана вещ.

С разпоредбите на чл. 200 от ДОПК и чл.202, ал.1 и ал.3 ДОПК е определен релевантният момент на налагането на заповора /както на изпълнителния, така и на обезпечителния заповор/ и това е денят на получаване на заповорното съобщение от банката или от третото задължено лице. От наложения обезпечителен заповор не произтича привилегия на кредитора за предпочтително удовлетворяване на вземанията, за чието обезпечаване е наложен заповорът, от сумите по заповорираните банкови сметки. Разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ регламентира, че привилегията на вземането възниква от вписването на обезпечителния заповор по реда на ЗОЗ, поради което релевантен за поредността на удовлетворяване на вземането е не моментът на налагането на заповора по реда на ДОПК /с издаването на постановление на публичния изпълнител по чл. 200 от ДОПК и връчването на заповорните съобщения/, а датата на вписването му в Централния регистър на особените залози по реда на ЗОЗ, съгласно чл.12, ал.2 от ЗОЗ. От този момент той става противопоставим както на третите лица, от кръга на тези, посочени в цитираната норма - кредитори на същия длъжник в полза на които при условията и по реда на този закон се учредява залог върху вземане или върху продадено, отдадено на лизинг или заповорирано

имущество. Вписването на запора в ЦРОЗ поражда действието занапред. Същото не е елемент от фактическия състав на налагането му, но е от значение за неговата противопоставимост на трети лица при конкуренция с правата на други кредитори от кръга на тези по чл.12, ал.2 от ЗОЗ. Привилегиата на вземането следва да е налице към датата на откриване на производството по несъстоятелност, тъй като е недопустимо след тази дата чрез действия на кредитора или на длъжника да се променя редът за удовлетворяване на вземанията в универсалното принудително изпълнение, каквото представлява производството по несъстоятелност. Нормата на чл. 722, ал. 1, т. 1 от ТЗ свързва привилегиата на вземането не с налагането на запора, а с вписването му по реда на ЗОЗ.

Датите на вписване на процесните запори, наложени по реда на ДОПК, в ЦРОЗ, следва датата на откриване на производство по несъстоятелност на ответника, което е в противоречие с разпоредбата на чл.638, ал.4 изр.3 от ТЗ, съгласно която след откриване производство по несъстоятелност не могат да се налагат обезпечителни мерки по реда на ДОПК или ГПК. Това обуславя извода, че за НАП не съществува привилегиата, предвидена в чл. 722, ал.1, т. 1 от ТЗ. Вписването в ЦРОЗ след откриване на производството по несъстоятелност на заповор, наложен преди откриването на производството по несъстоятелност, не може да бъде противопоставено на останалите кредитори на несъстоятелността.

Изложеното се подкрепя от съдебната практика, намерила израз и в Определение № 238/10.05.2021 г. по т.д.№ 1597/2020 г. на ВКС, ТК, Ит.о.

Предвид изложеното въззивната жалба е неоснователна и обжалваното решение следва да бъде потвърдено като законосъобразно постановено.

Воден от горното съставът на Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1206/13.10.2023 г. по т.д.№ 826/2023 г. Софийски градски съд, ТО, VI-25.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в 1-месечен срок от съобщаването му на страните при условията на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____